

Муравська Ю.Є.

к. е. н.,

*доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет*

Свінцицький А.М.

к.ю.н.,

*Заслужений юрист України, директор Українського науково-
дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз,
Служба безпеки України*

ПОБУДОВА ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сучасний стан розвитку подій в Україні, що зумовлений особливостями її нових воєнних, суспільно-політичних та економічних відносин, підпорядкованих характеру євроінтеграційної стратегії, ставить перед нашою державою важливі завдання в контексті вдосконалення нормативно-правової бази в інтересах зміцнення національної безпеки України. Пріоритетними завданнями у цьому мають стати скоординована реалізація усіх урядових програм, діяльність відомств, спрямована на захист прав і свобод людини та громадянина. У сучасних реаліях Україна, що територіально розміщена на перехресті стратегічних інтересів великих держав, повинна орієнтуватися на встановлення дружніх відносин з європейськими державами та альянсами. Зважаючи на запровадження воєнного стану у 2022 році на території України, розвиток геополітичного майбутнього нашої держави в контексті формування системи національної безпеки переважно розглядається у трьох основних векторах:

1. Інтеграція у Європейський Союз.
2. Формування безпекових альянсів з країнами Європи.
3. Співпраця зі Сполученими Штатами Америки, Японією, Канадою, Скандинавськими країнами.

Розглянемо доцільність вступу України до ЄС – потенційні перспективи та загрози.

Перспективи:

- економічна та політична підтримка країн ЄС в напрямку відбудови України в післявоєнній перспективі;

- завершення соціальних та економічних реформ (наприклад, лібералізація та реструктуризація економіки, подолання нелегальної імміграції, корупції);

- зміцнення політичних, соціальних та економічних свобод (Євросоюз підтримує прагнення України, що спрямовані на розвиток ефективності, прозорості та демократичності діяльності органів державної влади);

- побудова та формування ефективної ринкової економіки (Європейський Союз підтримуватиме Україну в розвитку й запровадженні економічних заходів, необхідних для збільшення обсягів внутрішніх та іноземних інвестицій і виконанні вимог іноземних кредиторів);

- покращення рівня та умов підприємництва, інноваційної діяльності, інвестування, праці.

Загрози:

- низький рівень економічного, науково-технічного та інноваційного розвитку при виході на міжнародні ринки призведе до зниження показника конкурентоспроможності національного виробника на міжнародному рівні;

- відсутність природних ресурсів, що становлять інтерес для імпортерів сприятиме відсутності інтересу потенційних інвесторів;

- незавершеність процесу приватизації;

- наявність податкового тиску на підприємців, що у свою чергу стимулюватиме до необґрунтованого завищення цін на національний продукт;

- неспроможність української економіки відповідати встановленим критеріям в післявоєнний період відбудови;

- неефективне адміністрування, бюрократизація та корумпованість органів державної влади створюють фактор недовіри закордонних партнерів.

В Україні існує чітке усвідомлення того факту, що становлення глобального економічного простору пов'язане з підвищенням мобільності робочої сили, ліквідацією торговельних бар'єрів, розвитком засобів зв'язку і транспорту [1, 11]. Сама ці фактори відіграють першочергову роль в процесі формування ефективного механізму національної безпеки держави.

Україна налаштована на продовження діалогу із Брюсселем щодо питання включення до тексту Угоди про асоціацію європейської перспективи членства України в Європейському Союзі, в першу чергу орієнтуючись на резолюцію Європарламенту щодо ситуації в Україні [2], в котрій зазначається, що «...Україна – це європейська держава і відповідно до Статті 49 Договору про Європейський Союз вона може подати заявку на членство у ЄС як будь-яка інша європейська країна, яка дотримується принципів свободи, демократії, поваги до прав людини та основних свобод, а також верховенства права», «..Україна – це держава, що перебувала в складі Радянського Союзу та про пройшла довгий шлях подолання негативного спадку та позбавилася його» та «...Україна як європейська країна має спільну історію та спільні цінності з країнами Європейського Союзу і визнає європейські устремління». Зважаючи на дані твердження, а також на орієнтацію України у євроінтеграційному напрямку, позитивним кроком для нашої держави стало парафування 19 липня 2012 року в Брюсселі представниками України і Європейської комісії тексту Угоди про зону вільної торгівлі між Україною і ЄС, яка є невід'ємною частиною Угоди про асоціацію між Україною і ЄС.

Першочерговим кроком в контексті забезпечення доступу товарів та послуг українського походження на внутрішній ринок Євросоюзу зі сторони нашої держави повинна стати адаптація законодавства України до міжнародних норм та стандартів, імплементація останніх у національну практику, гармонізація внутрішнього нормативно-правового поля. Зокрема, даний аспект повинен стосуватися таких сфер, що охоплені Угодою, як: державні закупівлі, технічне регулювання, охорона та захист інтелектуальної власності тощо, тобто тих, що мають першочерговий вплив на формування ефективної системи економічної безпеки України. Окрім того, у 2022 році Україна отримала анкету для членства в ЄС[3].

Окрім того, Україна активно підтримує Парламентську асамблею Європест і «Східне партнерство», а також поступово активізовує свої зусилля для забезпечення більшої демократії, верховенства права і поваги до прав людини та основних свобод, а також ті, що стосуються інтегрованого управління кордонами, енергетики, зони вільної торгівлі та всеохопного інституційного будівництва, і у майбутньому прагне продовжувати йти шляхом європейської інтеграції, а також у напрямку тісного співробітництва з ЄС [2]. Українська сторона позитивно оцінює Ініціативу «Східне партнерство», а також має намір і надалі відігравати лідируючу роль у процесі її вдосконалення та консолідації навколо неї країн Східної Європи. Водночас Україна зацікавлена у співпраці у рамках «Східного партнерства» із державами, котрі не входять до Євросоюзу, однак надали свою згоду на фінансування деяких проектів (наприклад, Японією, Канадою, США, Норвегією).

Звернувшись до тематики попереднього дослідження у співавторстві автора, зазначено, що для України, яка прагне до формування оптимальної моделі національної безпеки та стабільного розвитку регіону, найбільш прийнятним рішенням є входження до НАТО. Адже саме ця організація

працює на зміцнення безпеки євроатлантичної спільноти [4, с. 11]. Дана тематика на сьогоднішній день є дискусійною, зважаючи на загострення воєнного конфлікту на території України, тому потребує подальшого дослідження та, відповідно, вибору Україною оптимальної системи оборони та безпеки (наприклад, альянсу з Великобританією та Польщею), а відтак – інтеграційних процесів у даному напрямку.

Отже, ключовими кроками на шляху формування ефективної системи національної безпеки України в контексті реалізації євроінтеграційної політики є наступні:

1. Виявлення проблем, що виникли в результаті воєнних дій на території України у 2022 році, та формулювання шляхів подолання їх наслідків (військова складова національної безпеки).

2. Аналіз фінансово-економічних, технологічних та інших галузевих показників впливу пандемії COVID-19, та в результаті, світової фінансово-економічної кризи, а також формулювання та виконання ключових завдань щодо подолання їх наслідків (економічна, фінансова, інформаційна та техніко-технологічна безпека).

3. Підвищення інвестиційної привабливості України на світовому рівні, стимулювання розвитку венчурного бізнесу, орієнтація на інноваційно-інтелектуальний тип розвитку України в процесі її відбудови (інтелектуальна, технікотехнологічна безпека).

4. Всеохоплююча внутрішня гармонізація та адаптація законодавства України до законодавства Євросоюзу. Включення до тексту Угоди про асоціацію європейської перспективи членства України в Європейському Союзі (політико-правова безпека).

4. Активна підтримка ініціативи створення альянсів у сфері оборони та безпеки (військова та інформаційна безпека).

5. Податкове та митне стимулювання діяльності малого та середнього бізнесу в Україні. Активна боротьба та подолання корупції (економічна, фінансова та силова безпека).

6. Концентрація зусиль у напрямку виконання умов та пришвидшення процедури інтеграції України до ЄС.

Список використаних джерел

1. Потехіна В. О. Інтелектуальна власність : [навчальний посібник]. К. : Центр учбової літератури. 2008. 414 с.

2. Резолюція Європарламенту щодо ситуації в Україні. Інформаційне агентство УНІАН. URL:

<http://www.unian.ua/news/364951-rezolyutsiya-evroparlamentu-schodo-situatsiji-v-ukrajini-povniy-tekst.html> (дата звернення 13.04.2022 р.)

3. Уряд очікує надання Україні статусу кандидата на вступ в ЄС у червні. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/9/7338376/> (дата звернення 13.04.2022 р.)

4. Вівчар О. І., Муравська Ю. Є., Гевко В. Л. Практичні контексти національної безпеки на умовах партнерства: позитивні екстерналії та ефективність забезпечення. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки. 2022. №1 С. 7-11.